

ja, det er ganske rigtigt — og at disse Tal viste sig at være gale; men det er da ikke min Fejl, men vedkommende Stats-embedsmænds Fejl, og jeg har baade i og uden for Tinget gentaget, at min Beregning ikke var baseret paa disse statistiske Tal — i den Henseende er jeg overordentlig forstigtig — men baseret paa mit faktiskste Kendskab til den indenlandske Gardinfabrikations Størelse. Jeg mener altsaa at have ført fyldestgørende Bevis for, at der ikke har været nogen Grund til de Bestyldninger, det ærede Medlem har fremsført imod mig. Den Produktion, jeg nævnte, var fuldstændig korrekt. Det ærede Medlem siger til sidst, at jeg uden Berettigelse har bestyldt ham for en fejl Postering paa 700,000 Kr. Jeg skal ikke komme dybt ind derpaa, men kun bemærke, at naar de Herrer ville læse Rigsdagstidenden, ville De se, at min Paastand var fuldstændig korrekt. Det ærede Medlem har til Trods for den udtrykkelige Advarsel i samme Hæfte, hvorfra han tog sine Tal, begaaet en fejl Postering paa 700,000 Kr. For Resten finder jeg med en vis Tilfredsstillelse, at det ærede Medlem, der har stukket efter mig, ikke i Gaar har gjort det paa nogen ondartet Maade, og jeg har heller ikke onstet i mit Foredrag at sige noget æretrænkende om det ærede Medlem.

Jeg skal nu imødegaa det ærede Medlem for Odense Amts 6te Valgkreds (M. Nielsen). Det ærede Medlem har omtalt Klasselotteriet og talte i den Anledning om Martensens Etik. Han sagde imidlertid ikke, hvad Martensen havde sagt; men jeg skal oplæse det, da jeg har fundet det. Martensen siger om Klasselotteriet: „Til Nedbrudelse af den offentlige Sædelighed hører og-aa det, naar Staten vil forbyde private Spillehuse, men selv holder offentligt Spillehus ved at stille sig i Spidsen for Lotterier. Det er kun lidet værdigt for Staten at fastholde denne Institution.“ Jeg mener, at, hvis jeg skal have nogen Støtte for den Anskuelse, jeg gjorde gældende under min Omtale af Klasselotteriet, saa er dette en Støtte og en overordentlig vigtig Støtte. At Anskuelser, der næres af Folk uden for Tinget og deriblandt af højttaende geistlige, saa en Talsmand her i Tinget, efter at de, der vare her for, have forladt Tinget, kan vel kun være gavnligt. Det ærede Medlem kom ind paa en Omtale af, hvad jeg havde udtalt, og sagde, at jeg havde foretaget et Ridt omkring i Verden. Ja, det kan være meget rigtigt, og hvis jeg nu fra dette Ridt havde bragt en daarlig Ballast hjem, saa kunde der være Grund til at bebrejde mig det, men det tror jeg ikke er Tilfældet. Jeg tror, at,

naar Mænd fra dette Land foretage en Rejse til andre Lande og komme tilbage med rigtigere Indtryk, med bedre Erfaringer, end de vilde have faaet, hvis de vare blevne her, og naar de saa efter Gvne søge at faa det bedste Udbytte af disse Erfaringer i deres Samkvem med Medborgere, saa kan det kun være overordentlig gavnligt. Det ærede Medlem antede over, at jeg havde sagt, at vore Præster, der virkelig ere meget hæderlige Mænd, ere tilbøjelige til at bukke op-efter og til at slaa i Bordet og trumfe ned-efter. Jeg tror, at noget lignende gælder hele Samfundet, og at det er almindelig bekendt; men jeg forudsætter, at man hos Præstestanden er berettiget til at fordrø en noget højere Gennemsnitsmoral end hos Samfundets øvrige Medlemmer. Det ærede Medlem sagde dernæst, at det er en Fejl at slaa med den ene Haand og klappe med den anden. Det var uheldigt, mente han. Maa jeg spørge: Hvad har egentlig den Stand, som det ærede Medlem repræsenterer uden for Tinget, gjort i over Tusinde Aar? Har den ikke netop slaaet med den ene Haand og klappet med den anden? Men medens jeg her i Tinget slog den samme Stand, som jeg bagefter klappede, har Præstestanden desværre fulgt en ganske anden Moral, og i mangfoldige Tilfælde har den klappet Hornetheden, dem, der intet vare værd, og hugget Hovedet af dem, der repræsenterede Fremskridtet i Verden. Det ærede Medlem talte endvidere om en Fantasi; jeg havde nævnt en Ihslokket Dreng. Det forbauser mig i højeste Grad at høre denne Udtalelse af det ærede Medlem for Odense Amts 6te Valgkreds. Naar ærede Medlemmer ere kendte — og det ere de vist alle sammen — med den hellige Bog, det Vært, som Gejstligheden har bygget paa i henved to Aartusinder, ville de se, at der i denne Bog findes gribende Billeder og en rig Fantasi af et jaadant Indhold, at man alle Vegne har hentet Eksempler deraf. De fleste af vore gængse Ordsprog ere ogsaa uddragne deraf. Jeg har aldrig hørt, at det har skadet, og jeg tror heller ikke, at en Fremdragen af Billeder her i Tinget vil skade. Jeg mener, at, naar disse Billeder ere hente fra det virkelige Liv, saaledes som man møder det uden for Tinget, kan det kun gøre Gavn. Man har talt om unge Medlemmer, der ere komne herind. Ja, man kan ogsaa være ung med graa Haar, og jeg havde i Grunden troet, at en af de Opgaver, man havde her i Livet, var at bevare Ungdomsfriskheden ikke alene i de Aar, man er ung i Alder, men ogsaa senere. Jeg tror ingenlunde, at det kan skade, at den Fantasi, der